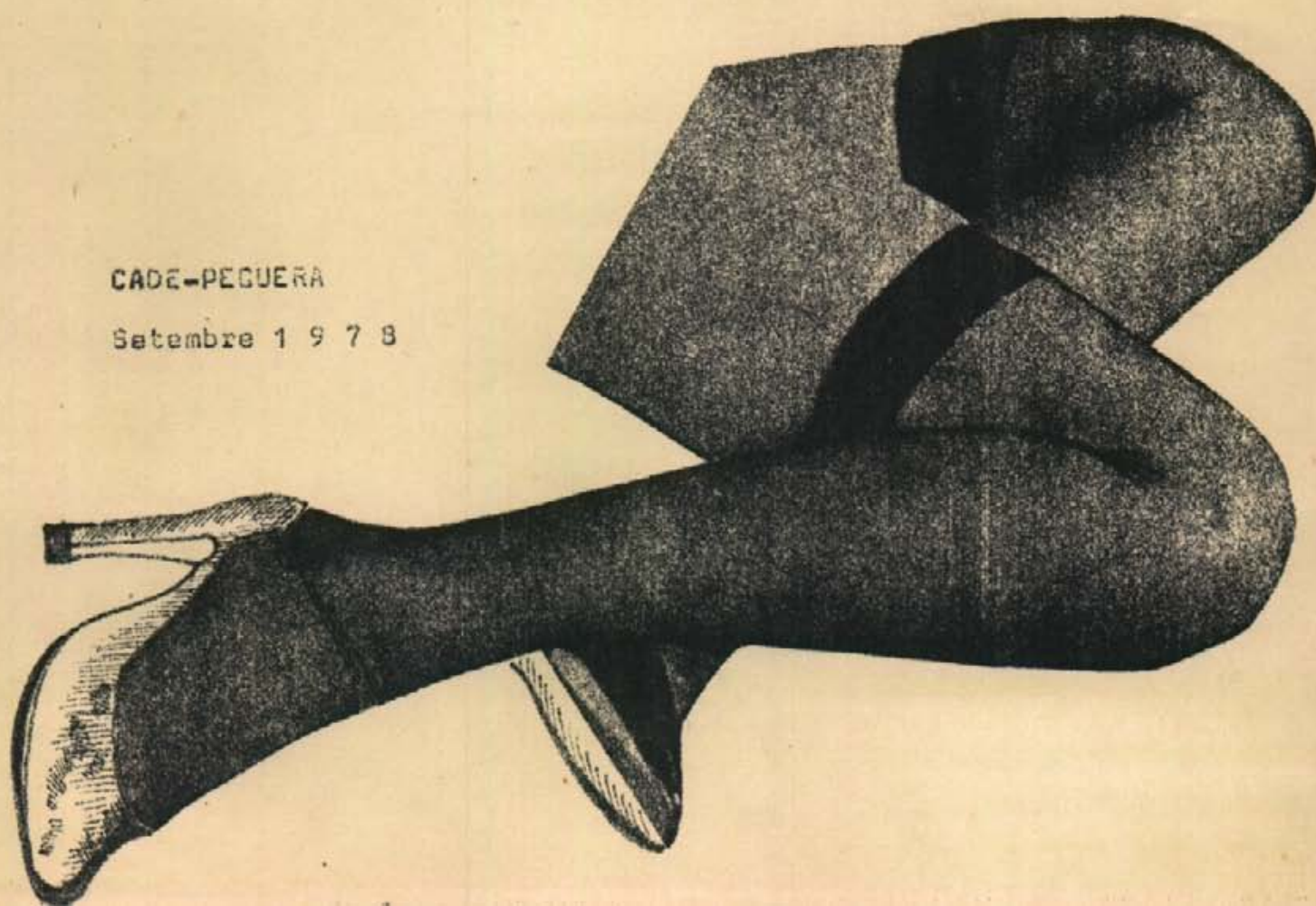

vora mar

CADE-PECUERA

Setembre 1978

SALUT, ALTIVES FITES

Himne a les muntanyes
de Mallorca

Salut, altives fites
del nostre caminar!
Salut, sublimes talaies
que el cor feis eixamplar!

Salut, muntanyes sagrades
de la Mallorca pairal,
capçal de l'illa daurada
sota un dosser de cel blau.

Salut, altives fites...

Salut, muntanyes amigues
de l'incansable romeu,
que alçau les crestes asprives
entre la plana i el cel.

Salut, altives fites...

Salut, muntanyes sonores
on riu la font i l'ocell
i un cor de pins i de roures
canta balades al vent.

Salut, altives fites...

Salut, muntanyes flairoses
de ginebró i romaní,
que cultivau, generoses,
sobre els penyals un jardí.

Salut, altives fites...

Salut, muntanyes cimeres:
Tossals, Tomir, Galatzó,
Alfàbia, Teix, Massanella,
L'Ofre, captiu Puig Major...

Salut, altives fites...

Salut, muntanyes airoses
que dominan l'horitzó
brodat pel salm de les ones
i el vol august del voltor.

Salut, altives fites...

Salut, muntanyes salvatges,
casal del sol i la neu:
pujau les nostres tonades,
cingles amunt, cap a Déu.

Salut, altives fites
del nostre caminar!
Salut, sublimes talaies
que el cor feis eixamplar!

AMUNT, COMPANYS

Cançó dels penyalers
i alpinistes

Amunt, companys! Facem camí
cap a l'altura.
Al bes del sol, de bon matí,
riu la natura.

Alegri els cors la germanor,
nostra companya.
Pugem cantant vers la claror
de la muntanya.

Amunt, companys...

La vida és breu i cal gaudir
de l'alegria
de mirar el cel i descobrir
la llunyania.

Amunt, companys...

Dins l'aire pur nostre esperit
més fort alena
quan sent el goig de l'infinit
dalt la carena.

Amunt, companys...

Lluny del renou de la ciutat,
per les garrigues
pastura el vent com un ramat
de veus amigues.

Amunt, companys...

Damunt el cim on siula el vent
creix la mirada
i fruita pau el cansament
de la pujada.

Amunt, companys...

Guaitem plegats els horitzons
de la nostra illa,
com compartim els rosegons
de la motxilla.

Amunt, companys...

Ja de retorn, dreuera avall
entre el boscatge,
tornem al jou del gris treball
amb nou coratge.

Amunt, companys! Facem camí
cap a l'altura.
Al bes del sol, de bon matí
riu la natura.

Lletra: Pere Orpí

Música: Antoni Martorell

Mallorca, estiu 1978.

SALUT, ALTIVES FITES

Joiós (a 2 temps)

Himne a les muntanyes de Mallorca

Lletres: P. Orpi
Música: A. Martorell

mf Sa-lut, al-ti-ves fi-tes del nos-tre ca-mi-

nar! Sa-lut, su-blims ta-la-ies que el cor feis ei-xam-plar!

Estrofes Noteix moviment

1. Sa-lut, mun-ta-nyes sa-gra-des de la Ma-llor-ca pai-
2. Sa-lut, mun-ta-nyes a-mi-gues de l'in-can-sa-ble ro-

ral, cap-çal de l'I-lla dau-ra-da so-ta un dos-ser de cel
meu, que al-çau les cres-tes as-pri-ves en-tre la pla-na i el cel.

amb emfasi i joia

poc rit. Al. 8

AMUNT, COMPANYS

Cançó dels penyalers, alpinistes i muntanyers

Lletra: Pere ORPÍ
Musica: A. Martorel

Puixant, un poc marcial

TORNADA

A-munt, com- panys! Fa- cem ca- mi cap a l'al

tu- ra. Al bes del sol, de bon ma- tí, riu la na- tu- ra. tu- ra.

f *cresc.* amb entusiasme *rall.* *ff*

Estrofas

1. A- le- gris cors la ger- ma- nor nos- tra com- pa- nya. Pu- gem ca
2. La vi- da és breu i cal gau- dir de l'a- le- gri- a de mi- ra

tant vers la cla- ror de la mun- ta nya. A- munt, com-
cel i des- co- brir la llu- nya- ni- a.

primera pàgina

cinc anys i un dia

Amb el present nº de VORA MAR es compleixen cinc anys de publicació, d'ençà que aparegué el primer exemplar, tímid i insegur, allà per l'octubre de 1973. De llavors ençà, un mes darrere l'altre, VORA MAR ha anat sortint al carrer, reflectint, dins les seves humils possibilitats, la vida del nostre poble i desempolvant dades inèdites referents a la història de tot el municipi.

No pretenim fer un balanç exhaustiu de la trajectòria de VORA MAR durant aquest cinc anys, ni molt menys penjar medalles als que fins ara han fet possible la seva ininterrompuda aparició. Ho deixam al bon criteri dels intel·lectuals, dels investigadors i de les futures generacions, que són els qui amb més objectivitat podran jutjar la nostra tasca. Lo que sí podem fer constar, per pròpia experiència, és que aquesta tasca ha estat dura i ho segueix essent, sobretot per la manca de col·laboradors i l'excés de detractors d'aquells que no donen mai la cara.

A pesar de tot, també ens arriba adesiara qualche glopada d'aire fresc, que ens anima a seguir endavant, fent equilibris econòmics i encalçant possibles col·laboracions. En aquest aspecte, cal esmentar les profitoses trobades amb els responsables d'altres publicacions de pobles que es troben amb dificultats semblants i amb els quals hem pogut intercanviar inquietuds i tasques en comú.

Un altre estímul que ve a canonitzar en certa manera la nostra feina és el fet de que VORA MAR, durant aquests darrers anys, hagi figurat amb lletres grosses dins el balanç dels Premis Calvià de Periodisme. L'any 1975 es concedí un accésit a un treball publicat a la nostra revista. Els dos anys següents, dos magnífics treballs de VORA MAR obtengueren el primer premi. Ienguany, segurament per no caure dins allò de que "qui fa tres, ase és", el jurat ha concedit el segon premi al treball titulat "El turisme a Calvià abans de la guerra civil (1930-1936)", publicat en el nº anterior de VORA MAR i del qual és autor En Leonard Muntaner. Enhorabona.

I això que enguany sembla com si ens volguessin marginar dels esmentats Premis Calvià: no se'ns ha tengut en compte ni a l'hora de convocar la premsa per donar publicitat als premis, ni a l'hora d'enviar les Bases, ni a l'hora de nomenar els membres del jurat, tot i essent el VORA MAR l'única publicació periòdica del terme.

Per altra part, sembla que enguany els Premis Calvià han entrat dins una etapa de crisi. Després del triunfalisme i prodigalitat dels primers anys, aquesta vegada la major part dels premis s'han declarat deserts: pintura, cinema promocional, ràdio, etc. Potser sigui el moment de cercar uns altres camins, més econòmics i més profitosos de cara a la promoció cultural dels habitants del terme, que són en definitiva els qui paguen. Potser també s'hauria de pensar en la publicació d'un volum on es recollissin tots els treballs periodístics premiats durant aquests anys. Potser també caldria patrocinar una història de Calvià (per a la qual ha aportat nombroses dades el "Cronicó" i altres escrits publicats per VORA MAR), i ordenar prèviament l'arxiu municipal, de l'abandó absolut del qual més val no parlar-ne...

Durant cinc anys... i un dia, VORA MAR s'ha autocondemnat al treball lliurement forçat d'aportar dades abundoses per a un estudi seriós sobre el nostre terme. Si els polítics i els qui manetgen els diners ens fan el sord, ja no és culpa nostra.

Peguera

ayer
y
hoy

COMERCIO MARÍTIMO, CONTRABANDISTAS Y CARABINEROS (3)

En el último número de "VORA MAR" hacía referencia a que en Capdellá residían en aquel entonces unas tres o cuatro parejas de carabineros, cuya principal misión era precisamente la vigilancia de "ses Platges de Peguera" en evitación de desembarcos que procedían de puertos extranjeros. Contrabandistas y carabineros, enfrentados en un tremendo y espectacular reto sin igual, para burlar la vigilancia unos, sorprender el desembarco y encontrar "es secret" (alijo) otros, luchaban por una subsistencia a la que todos creían tener derecho.

Eran los carabineros unos hombres disciplinados, descansaban durante el día y a la puesta del sol bajaban de Capdellá en bicicleta, y el que no la tenía lo hacía a pie; se reufan exactamente en el centro de la playa de Torá, en donde ahora está ubicado el balneario; tenían allí mismo un casetón grande o barraca fabricada con piedra rústica y el techo a base de grandes troncos de pino, "ciprelló" y tierra de arcilla encima, al estilo como lo hacían los carboneros de aquella época. Dicho casetón era conocido por el popular nombre de "sa caseta d'es carabineros". Allí mismo celebraban todos los días el sorteo, por parejas, para saber el puesto que le tocaba durante la noche a cada una de ellas.

Había otros casetones o refugios distribuidos en los lugares más estratégicos de nuestra costa, desde Cala Fornells hasta "es Puig d'es Gats", algo más allá de "sa Platja d'es Morts". Los más conocidos eran uno que estaba situado en el saliente en donde actualmente está enclavado el chalet conocido por "Sa Serra", desde el cual se dominaba el mar, desde Cala Fornells hasta el fondo de la Playa de Palmira; el otro, por orden de importancia (del cual creo que todavía existen restos), se encontraba en lo alto del acantilado, unos 200 metros más allá de "sa Platja d'es Morts". Había otras pequeñas barracas situadas en lugares menos importantes. En Cala Fornells, junto al "pi gros" que todavía existe, en lo que ahora es terraza del Hotel Cala Fornells, había también un gran casetón que servía de refugio a pescadores y carabineros.

Desde el año 1915, más o menos, hasta los años 1935 o más, el contrabando en nuestras "Platges de Peguera" era un hecho que no podía ocultarse; era un continuo movimiento de desembarcos nocturnos que los contrabandistas con su astucia y arrojo realizaban, pero que los carabineros con su presencia malograban en algunas ocasiones. "Era qüestió de sobre nedar i guardar sa roba", decía un experimentado contrabandista de Capdellá. Decía también que, siendo los contrabandistas mucho más numerosos, burlaban la vigilancia de los carabineros simulando un desembarco, por ejemplo en "es Carregador" o "sa Cova d'En Nét", para entretenerlos en aquel punto y poder desembarcar de verdad en la "Platja d'es Morts", o viceversa.

Y así las cosas, una noche y otra noche, durante un cuarto de siglo el contrabando fue el protagonista y daba vida a toda nuestra comarca. Sin luces, ni chalets, ni hoteles, ni bares, ni turistas de ninguna clase, "Ses Platges de Peguera" fueron escenario de grandes aventuras, que luego, en las tabernas de Capdellá y pueblos vecinos, aca-paraban la atención y los comentarios estaban a la orden del día.

Así vemos, pues, que "ses Platges de Peguera" han sido siempre punto clave de todo nuestro contorno, sobre todo de Capdellá. En siglos pasados lo fue "Es Carregador" y "Sa Peguera" ("fàbrica o forn de fer pega"). Después fue base de contrabandistas, y actualmente es base y punto clave de un negocio que todos conocemos: el turismo. Son grandes los contrastes de una época a la otra, en todos los aspectos, y como decía aquel viejo contrabandista: "Si ses pedres poguessin conversar!".

A. C. S.

V TROBADA DE PREMSA FORANA

Tal com estava previst, el diumenge dia 10 de setembre es celebrà a Sóller la V Trobada de Premsa Forana. Aquest pic tengué caràcter de diada de convivència, i per aquest motiu la convocatòria fou més ampla: molts de col.laboradors hi assistiren acompanyats de les respectives "costelles" i els infants menuts. En total esreuniren una cinquantena de persones, sense comptar els al.lots. Per part de VORA MAR acudiren a la cita: Pere Orpí, Lleonard Muntanen i Adolf Colomar i Sra

La concentració fou a Ciutat, a l'estació del tren de Sóller, poc abans de les 10 del matí. Després de les degudes presentacions i escomeses, els "periodistes" pujaren a un vagó reservat a la nombrosa comitiva. El viatge fou molt entretingut gràcies al bon temps, a la bellesa del paisatge muntanyenc i al clima d'amistat que s'anà creant. A l'estació de la ciutat de les taronges, un grup de redactors del setmanari "Sóller" ens reberen amb una pluja de llegums i cereals i amb una gran pancarta que deia: "Visca sa Premsa Forana pes ressorgiment des nostros pobles".

En "manifestació pacífica" ens dirigirem a l'Ajuntament, on el Sr. batle, D. Miquel Soler, ens donà la benvinguda i on poguérem visitar les amples i acollidores dependències, la galeria de Fills Il.lustres, l'arxiu històric (un dels més rics i ben ordenats de Mallorca), i on fórem obsequiats amb un esplèndid aperitiu.

En el "very typical" tramvia ens traslladàrem al Port, on ens fou servit un saborós dinar. A la sobretaula, per torn, agafaren la paraula un representant de cada una de les publicacions assistents, manifestant la seva adhesió a les trobades i a l'acció conjunta de la Premsa Forana: Gabriel Pieras ("Dijous", d'Inca), Rafel Ferrer ("Perlas y Cuevas", de Manacor), Serafi Guiscafrè ("Bellpuig", d'Artà), Pere Orpí ("VORA MAR", de Peguera), Carles Costa ("Sant Joan"), Josep Cortès ("Flor de Card", de Sant Llorenç des Cardassar), Salustià Vicedo ("Apòstol y civilizador", de Petra), i finalment Miquel Marquès, director del "Sóller", el parlament del qual, per lo representatiu i antològic, ens complau reproduir.

A continuació es celebrà la trobada pròpiament dita. Es dialogà sobre la tasca de la premsa dels pobles de cara a les eleccions municipals, l'autonomia, l'ensenyament del català a les escoles, els serveis públics de transport (tren), les relacions amb distints organismes i mitjans de comunicació, etc. La reunió durà devers dues hores. S'acordà finalment elaborar alguns editorials i altres treballs de conjunt, com també celebrar la pròxima trobada a Artà, a finals d'octubre.

Encara que els representants de VORA MAR no hi poguéssim assistir per raons d'horari, continuà la diada amb una visita al museu de Sóller i a l'antiga impremta Marquès, on es començà a imprimir el "Sóller" l'any 1885.

Des d'aquestes pàgines volem fer constar la nostra gratitud als

amfitrions "sullerics" i la nostra renovada adhesió a la labor de la Premsa Forana, que amb tant d'encert reflexà en el seu parlament el director del "Sóller" D. Miquel Marquès:

"Amics i companys:

Així i tal com estava projectat, avui la modesta però entranyable premsa forana celebra a Sóller la seva V Trobada, de la qual el nostre setmanari és aquesta vegada protagonista i amfitrió. Es amb aquest concepte d'esser-ne el Director que em plau saludar-vos a tots efusivament i de donar-vos la més coral benvenguda a canostre, per celebrar amb tota cordialitat aquesta novella Trobada que de bell nou ens posa en contacte per refermar i enfortir unes amistats nascudes a través dels intercanvis precedents.

Siau, idò, benvenguts a l'enclotada vall de Sóller, entusiastes col·legues de totes les comarques de la nostra illa i heroics forjadors d'aquestes humils publicacions que hi veuen la llum gràcies a la vostra vocació periodística, a la vostra dedicació al seu conreu i al vostre amor als vostres pobles respectius.

Com voltros, noltros també coneixem per pròpia experiència l'esforç que l'aparició regular dels nostres periòdics comporta; les angoixes i sacrificis que proporciona; les mil incidències que provoca al tractar de reflectir en les seves pàgines la migrada vida social i cultural de la localitat. I perquè ho coneixem és que podem valorar justament l'abnegació d'aquesta dèria vostra per crear-los i sostenir-los part damunt els inevitables contratemps que la seva publicació ocasiona.

Aquesta meritòria dedicació vostra ha fet que brotassen a diversos indrets insulars aquest reguitzell de setmanaris i d'altres publicacions regulars que, tot i realitzant la labor informativa que les pertoca, tracten d'establir entre ells llaços de germanor a través d'aquestes periòdiques Trobades. Llàstima d'aquells pobles mallorquins d'alta demografia que antany tengueren també els seus orques informatius, que avui no puguen també estar amb noltros!

Però els qui avui formam aquest manyoc de la premsa forana tenim al davant tot un programa a realitzar conjuntament i cada u en el seu respectiu espai. Apart dels problemes i temes localistes que les nostres publicacions tracten primordialment, existeixen a la nostra terra altres qüestions prou transcendents que ens afecten a tots en general i que inclouen un treball a realitzar conjuntament. Hi ha temes, com són ara la Constitució i l'autonomia, que requereixen de part nostra la deguda divulgació, per despertar en el poble el coneixement corresponent. Altres, com l'ecologia i l'urbanisme, les comunicacions i l'ensenyança, que comprenen necessitats comunes a tots. Aquesta és la tasca que en pot sortir d'aquestes Trobades que hem establert i que podria esser de resultats beneficiosos en quant contribuiria a interessar i a conscienciar els nostres lectors per tots aquests problemes que ens són comuns.

Aquest és el fruit que esperam obtenir d'aquests encontres dels petits periòdics comarcals: influir en el seu redol respectiu, per despertar en els seus habitants nobles ànsies pel progrés i prosperitat per la vila materna i un esperit cívic i una major intervenció i fiscalització en els seus afers públics. Per lograr-ho plenament, no deixem decaure aquest sentiment de germanor que batega en el fons de les Trobades dels seus portaveus. Més aviat fomentem-lo i difonguem-lo entre aquells que formam aquesta modesta família periodística de la part forana; perquè així contribuirem al millorament i enaltiment de la nostra volguda pàtria mallorquina i a un major esplendor i desenvolupament de cada una de les seves encontres."

Entre los acuerdos tomados recientemente por la Junta Gestora de la Asociación de Vecinos de Peguera, figuran los siguientes:

RETIRADA BASURAS HOTEL "MAR I PINS"

Después de analizar las diferentes sugerencias, para lograr que el camión de recogida de basuras de esta Asociación pueda acceder hasta las inmediaciones del hotel "Mar i Pins", la Junta se decide por la instalación de una barandilla metálica en uno de los lados del vial de acceso a aquel establecimiento que impida el aparcamiento de vehículos, que a su vez entorpecen en muchas ocasiones el paso del camión.

GRATIFICACION PERSONAL MONTADOR MOTORES DEPURADORA

La Junta acuerda gratificar con 10.000 pesetas a los dos operarios que han estado reparando uno de los rotores de la planta depuradora, ello en base a que el Ayuntamiento de Calviá al parecer no puede abonarles las horas extraordinarias empleadas para tal menester.

ADQUISICION TRACTOR

En relación con el informe de D. Ramón Barceló, al tratar el año logo punto del orden del día de la sesión anterior, la Junta toma el acuerdo de adquirir el tractor usado marca "Masey-Ferguson" por importe de 450.000 pesetas, para destinarlo a la extracción de las algas de la playa, en el supuesto de que el peritaje mecánico y la prueba de la operatividad del tractor sobre la arena de la playa hagan aconsejable la compra. El propio Sr. Barceló queda comisionado para que gestione tanto la peritación como la realización de dicha prueba.

MUEBLES "BUNGALOW" CORREOS

Informa D. Gerald Coppex de la oportunidad de adquirir 40 sillas y 2 mesas, metálicas, a la casa "Gilet", por el precio de 94.500 pesetas, con el objeto de amueblar el "bungalow" de Correos cedido a esta Asociación, y disponerlo a propósito para poder celebrar allí reuniones. La Junta acepta el presupuesto y acuerda la adquisición.

ASUNTO TAXIS

Se refiere el Sr. Presidente a las quejas recibidas de ese gremio, por cuanto las recepciones de muchos hoteles reclaman los servicios de algunos taxis en particular, sin cuidar de contratar a aquellos que en su momento tengan situación preferente en las paradas. La Junta manifiesta que esto es bien verdad, como también lo es que en muchas ocasiones los taxistas rechazan el llevar a cabo servicios de poca cuantía económica (Peguera o alrededores) por cuanto pierden la oportunidad de hacer otros de mayor importancia.

Atendido lo expuesto, y por estimar que el asunto sugerido por el Sr. Presidente compete más a la propia Asociación Hotelera que a ésta, se acuerda trasladar el asunto a la disposición de su buen criterio.

GRUA MUNICIPAL

Se acuerda contestar al escrito del Ayuntamiento de Calviá, de

fecha 8 de agosto, relacionado con el tema epigrafiado, en el sentido de que esta Asociación sugiere adecuar el local del aparcamiento municipal de la playa de Torá, o parte de él, para el depósito de vehículos retirados por la grúa municipal, en cuanto el Ayuntamiento cree el servicio.

ASOCIACIÓN DE VECINOS ASOCIACIÓN DE VECINOS ASOCIACIÓN DE VECINOS ASOCIACIÓN DE VECINOS

UN LLIBRE INTERESSANT:

Fa uns mesos, els nostres col.laboradors habituals En Ramon Roselló Vaquer i En Jaume Bover varen publicar de conjunt un llibre sobre la història d'Andratx durant els segles XIII-XIV. L'obra, prologada pel novel·lista andritxol Baltasar Porcel, ha estat patrocinada per l'Ajuntament d'Andratx, la "Caja de Ahorros y Monte de Piedad de las Baleares" i la Fundació Joan Plexas.

La intenció del llibre és oferir una imatge lo més clara possible de la realitat andritxola d'aquests segles. Per aconseguir-ho parteixen d'una documentació que encara existeix conservada a l'Arxiu del Regne de Mallorca a Ciutat. A més han consultat també l'Arxiu de la Corona d'Aragó i els Arxius Diocesans de Barcelona i Mallorca entre altres. Aquest material és utilitzat d'una forma molt planera, sense cap intenció teoritzadora. Aquest fet, lluny d'esser un punt negatiu, pot servir i de fet ja ha servit per a futures investigacions i que tractin d'una manera general la història de Mallorca. Volem destacar l'honestedat dels autors, que ens ofereixen una documentació fins ara verge, transcrita per ells mateixos, fruit de moltes hores de feina.

El llibre en concret fa referència a una àmplia gamma d'aspectes de la vida d'Andratx en aquests segles. Temes tractats amb molta cura i que van des de la conquesta de Mallorca, passant pels jueus i esclaus, fins arribar a les lluites entre la Ciutat i els pobles, o bé els aspectes més comuns de l'administració de justícia.

Una notícia d'entre les moltes que hi ha fa referència als jueus que ja hi havia a Andratx per aquells segles, i que després serien anomenats xuetons. Lo curiós és que aquests jueus mantenien el seu negoci deixant diners als andritxols. L'any 1353, per exemple, el jueu Ambroix Ben Marzoch promogué una causa contra l'andritxol Pere Blanc, probablement per raó de deutes. Com aquest cas, el llibre en cita molts d'altres.

Un altre aspecte interessant tracta dels problemes sanitaris de la vila. Els jurats, que eren com dir avui els consellers de l'Ajuntament, es preocupaven d'atendre la salut pública, i per això contractaven sovint algun barber o cirurgià, al qual a més d'un salari li solien facilitar la vivenda. El barber tenia l'obligació, estipulada per contracte, de visitar gratuïtament els malalts pobres de la vila.

El llibre és realment aprofitable. La manca d'espai no ens permet seguir endavant; potser serà millor que el llegigueu a ca-vostra. Es un llibre que tracta d'Andratx, i per això, perquè també tracta d'una part de Mallorca, cal conèixer-lo. Mallorca, i això està potser massa dit, cada vegada que veu la llum una obra com aquesta retroba la seva identitat, els mallorquins retrobam la nostra història, fet elemental perquè en un futur pròxim ens sapiguem identificar amb ella.

En Frau

" HISTÒRIA D' ANDRATX. SEGLES XIII I XIV "

L' AUTONOMIA VISTA PER : _____
BARTOMEU COLOM

"A les Balears els hi han concedit la Preautonomia. Això és un fet. Però, ¿què és la Preautonomia? ¿Quins són els camins que tenim per a arribar a l'Autonomia total? ¿Quines són les funcions del Consell General Interinsular? ¿Què és la Comissió de Transferències? Per a contestar aquestes i altres preguntes ens hem adreçat a l'advocat nacionalista solleric Bartomeu Colom, recentment nomenat membre de la Comissió de Transferències.

-- ¿Què significa la Preautonomia per a les Balears?

-- En aquests moments les Balears són una província amb una Diputació que és el seu òrgan representatiu, i amb unes certes competències sobretot en matèria de Sanitat, carreteres provincials i cooperació amb els municipis. Degut al Decret-llei de Preautonomia les Balears són també una regió administrativa amb un Consell General Interinsular.

-- ¿Què vol dir regió administrativa?

-- Es una regió perquè tindrà més competències de les que teníem abans degut a que l'Estat ens transferirà part de les que ara té ell. I és administrativa perquè tan sols tindrà capacitat d'executar les lleis, mentres que la facultat de dictar lleis seguirà perteneixent a l'Estat.

-- ¿I els Consells Insulars?

-- El Decret-llei abans esmentat preveu també que hi hagi Consells Insulars: un per Mallorca, un altre per Menorca i un tercer per Eivissa-Formentera. Però com que ara no hi ha consellers elegits democràticament, aquesta part del decret queda congelada fins després de les eleccions municipals.

-- Es a dir: que a les pròximes eleccions municipals hi haurà dues urnes...

-- Exactament. Una per a elegir els consellers municipals i una altra per a elegir els consellers del Consell Insular. D'entre aquests darrers s'elegiran els membres del Consell General Interinsular.

-- ¿Quina serà la situació després de les eleccions municipals?

-- Primer s'aprovarà la Constitució que ara se discuteix al Senat, i després hi haurà les eleccions municipals. Al mateix moment desapareixerà la Diputació i quedaran formats els tres Consells Insulars i el Consell General Interinsular.

-- ¿I quines seran les competències de cada un d'ells?

-- Els Consells Insulars tendran les mateixes competències que té ara la Diputació, excepte aquelles que tenguin una importància socio-econòmica molt gran i que passaran al Consell Interinsular. Al mateix temps, el Consell Interinsular podrà delegar als Consells Insulars qualsevols competències que el Govern li traspassi a ell mateix.

-- ¿Com se fa aquest traspàs de funcions del Govern al Consell Interinsular?

-- Aquesta és la funció de la Comissió de Transferències recent-

ment nomenada i de la qual form part. Aquesta Comissió està formada per quinze persones elegides pel Consell i altres quinze nomenades per l'Estat, per estudiar quines són les coses que a partir d'ara decidirà directament el Consell Interinsular sense haver de consultar a Madrid.

-- *¿Quin tipus de persones formen aquesta Comissió?*

-- S'han tengut en compte dues coses: per una banda, la competència tècnica dels seus components, i d'altra banda s'ha cercat també un equilibri polític que reflecteixi aproximadament la situació creada a rel de les eleccions generals.

-- *¿Quines transferències se demanaran i dins quin orde de preferència?*

-- Encara no sabem res, però crec que, sense renunciar a les idees polítiques de cada qual, hauríem de seguir les directrius del qui ens ha elegit, que és el Consell General Interinsular. I a partir d'aquestes directrius negociar amb el Govern central.

-- *¿Hi ha un temps predeterminat per a les conversacions?*

-- Hi ha un temps per a que les conversacions comencin, a comptar des de la constitució del Consell Interinsular, però no un temps màxim de negociació. Lo que passa és que haurem de fer via si volem tenir les primeres transferències abans que s'hagi aprovada la Constitució. De totes maneres, no crec que tinguem cap competència transferida abans de l'any qui ve.

-- *¿Quan acaba la funció de la Comissió de Transferències?*

-- El Decret-llei de Preautonomia tan sols el pot derogar el futur Estatut. Lo que passa és que amb l'Estatut s'hauran de seguir negociant les transferències d'una manera més complicada, ja que s'haurà de resoldre el problema dels funcionaris, el dels béns de domini públic, etc.

-- *Sembla que les discussions abans de transferir qualsevol competència són molt llargues. ¿Vol dir això que el Govern posa moltes pegues?*

-- A l'Estat no li interessa transferir competències quan preveu que segons la Constitució hagin de quedar en les seves mans. En aquest sentit és molt reaci. Però la veritat és que les Preautonomies varen sortir per a solucionar els problemes de Catalunya i del País Basc. Lo que passa és que després, per no donar privilegis a aquestes dues regions, se varen generalitzar. D'aquesta manera, si l'Estat en va donant a tots, les coses se compensen.

-- *¿Quins tipus de competències s'han transferit fins ara?*

-- Molt poques i quasibé reduïdes a efectes de gestió. No s'ha transferit cap competència política ni que impliqui una decisió molt important, sinó meres competències executives i de gestió.

-- *¿I quan tendrem competències polítiques?*

-- Nosaltres podem fer les nostres pròpies lleis quan tinguem l'autonomia autèntica i quan tinguem l'Estatut.

-- *¿Què és l'Estatut?*

-- Una norma fonamental per a la comunitat autònoma; una espècie de Constitució en petit per cada un dels territoris autònoms. En un

Estat Federal, cada un dels Estats membres s'autodona una Constitució; en canvi en un Estat Regional a cada una de les comunitats autònomes se'ls hi dóna la capacitat de poder-se organitzar ells mateixos. Una de les manifestacions d'aquesta auto-organització és l'Estatut.

-- *¿Quan podrem demanar l'Estatut?*

-- Tot d'una que estigui aprovada la Constitució. Ara bé: estan prevists dos tipus d'autonomies: les d'aquelles comunitats històriques que refrendaren l'Estatut l'any 1931 i les que no el refrendaren. Balears pertany al segon grup i, per tant, tendrem més dificultats a l'hora d'accedir a l'autonomia. Per això els dos terços dels municipis de les Balears s'hauran de posar d'acord per a demanar-la. Si no s'arriba a aquesta xifra, haurem d'estar un temps de cinc anys abans de poder-la tenir. Segons se pot veure, depèn molt del grau de consciència del poble que tinguem i de les persones que governin a cada moment. Per això és tan important elevar el nivell de consciència del nostre país.

-- *¿Com se farà aquest Estatut?*

-- L'Estatut el farem noltros mateixos, però haurà de ser aprovat pel Congrés i pel Senat, ja que al no esser un Estat Federal l'Estat Central haurà de dir si està d'acord en cedir aquelles competències que se demanin a l'Estatut i si aquestes competències estan d'acord amb la Constitució. De fet hi ha una sèrie de competències, com poden esser Defensa, Assumptes Exteriors, Moneda i altres, que se reserva l'Estat Central; competències que també se reserva l'Estat Federal, però d'una forma molt més restringida.

-- *Segons deies abans, més que una transferència ha estat una delegació de competències lo que ha fet l'Estat fins ara amb les Preautonomies...*

-- Sí, perquè l'Estat segueix mantenint la titularitat de lo que cedeix i dóna tan sols la capacitat per a gestionar. En aquest sentit tenen raó els polítics quan se queixen de que la Preautonomia, ara per ara, és molt poca cosa. Ara no podem legislar.

-- *¿I l'Estatut serà més polític?*

-- I si no, serà una merda. Legislar vol dir tenir capacitat de decisió plena. Quan se li transfereix una competència vol dir que damunt aquella qüestió cada regió pot legislar, fer reglaments i executar.

-- *En aquest sentit, l'Estatut ¿serà més clar?*

-- Sí, encara que vull matitzar una qüestió: quan se transfereix la competència d'Obres Públiques, per exemple, no vol dir que la regió pot legislar sobre totes les obres públiques, sinó que l'Estat se reserva aquelles obres públiques que puguin esser d'interés general.

-- *Si les competències que ens transfereixen amb la Preautonomia són tan poques i tan insignificants, ¿quines ventatges pot tenir la Preautonomia?*

-- La gran ventatge de la Preautonomia és que ens pot servir d'ensai per a la futura Autonomia. Si ens haguessin donat l'autonomia de cop, ens haguéssim trobat que no tenim funcionaris, que no tenim béns propis, que no tenim un alt nivell de consciència de poble, etc. Aquest temps que pugui durar la Preautonomia ens pot ajudar a començar a organitzar una petita administració regional que ja estigui en marxa quan vengui l'Autonomia i permeti que la maquinària funcioni

quan vinguin les grans competències polítiques. Lo que no es pot permetre és que les autonomies funcionin pitjor de lo que funciona actualment l'administració estatal, que és precisament lo que volen els enemics de les Autonomies."

NOTA DE LA REDACCIÓ: Aquesta entrevista fou publicada pel setmanari "Sóller" de dia 9 de setembre, i oferida a la Premsa Forana per a la seva reproducció. Tractant-se d'una interessant aportació a la campanya comuna de divulgació de l'Autonomia, ens complau oferir-la als nostres lectors.

llibres rebuts

Ramon Rosselló - Jaume Bover: "Història d'Andratx. Segles XIII i XIV". *Ciutat de Mallorca, 1978. 222 pp.*

Fundació Mossèn Cosme Bauçà: "Resum d'història de Felanitx". *Felanitx, 1970. 52 pp.*

Miquel Pons: "Passio Imaginis - 2". *Felanitx, 1975. 22 pp.*

Ramon Rosselló Vaquer: "Inca i Selva en el segle XIII". *Mallorca, 1978. 47 pp.*

Rafel Ferrer: "Saluet". *Manacor, 1978. 38 pp.*

Pere Pons Rigo: "Pit de roure". *Palma de Mallorca, 1976. 53 pp.*

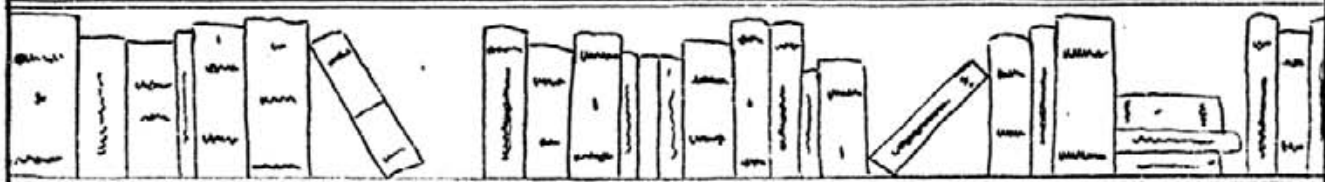
José López Sánchez-Varos: "El espía condenado" (Col. "Pit de roure", nº 2). *Palma de Mallorca, 1977. 38 pp.*

Antonio Figuera Salvá: "El tiempo y las palabras" (Col. "Pit de roure", nº 3). *Palma de Mallorca, 1977. 64 pp.*

José R. Caubet: "Los límites" (Col. "Pit de roure", nº 4). *Palma de Mallorca, 1977. 59 pp.*

Agraïm als respectius autors, o editors, la tramesa d'aquests llibres, tots ells prou interessants dins les distintes modalitats d'investigació històrica, narrativa, poesia, etc.

Ja que no ens és possible fer una recensió acurada de cada un d'ells, ens complau recomanar-los als nostres lectors, sobretot a aquells que vulguin aprofundir dins les novetats bibliogràfiques de la nostra terra.

CALVIA EN EL AÑO 1846 (MADOZ)

Del "Diccionario Geográfico-Estadístico-Histórico de España y sus posesiones de Ultramar", de Pascual Madoz, publicat a Madrid l'any 1846, transcrivim l'article corresponent a Calvià, molt interessant per a conèixer com era per aquells anys. ()*

"CALVIA: Villa con ayuntamiento en la isla y diócesis de Mallorca, provincia, audiencia territorial, capitanía general de Baleares, partido judicial de Palma; situado en terreno llano, circuido de montes por N. E. y S.; le combaten todos los vientos; su clima es muy sano, y solo se padecen comunmente catarros.

Tiene 520 CASAS desunidas entre sí, sin alineacion ni formacion de plazas y calles; la consistorial, una escuela de instruccion primaria dotada con 1100 reales, concurrida por 30 discípulos; y una iglesia parroquial, (San Juan Bautista), de la que es aneja la del lugar de Escapdellá, y las aldeas de Valverd, Sarracó, Vallnegre y Son Pieras, servida por un capítulo, compuesto de un cura de segundo ascenso, de provision real y ordinaria, un vicario temporal y amovible, que nombra el diocesano á propuesta del párroco; 2 beneficiados de patronato activo eclesiástico, 3 sacerdotes ordenados á título de patrimonio, adscritos al servicio de la iglesia, sin especial obligacion; un sacristan lego y 2 monacillos. El cementerio está junto á la iglesia. Hay 6 oratorios públicos en predios rurales de propiedad particular, donde se dice misa los dias festivos.

El TERMINO confina N. Puigpuñent; E. Palma; S. el mar, y O. Andraix; se estiende 4 leguas de N. á S. y 3 de E. á O.; dentro de este radio se hallan 6 fuentes, no muy abundantes, de aguas saludables para el surtido de la poblacion, y las aldeas, caseríos y predios siguientes: Benaga, Bendinat, Cas Corme, Camp de mar, Es Burcell, Es Pontet, Hortalá, La Coma, La Cova, Maferes, Paguera, Sta. Ponza, Sarracó, Ses Algorfas, Ses Barracas, S'Estret, Só Alfonso, Só Boira, Só Boronat, Só Cabot, Só Camps, Só Claret, Só Roig, Son Pieras, Só Sastre, Só Vich, Só Vichnou, Tora, Nalverd, Valldurgent y Vallnegre.

El TERRENO es de regular calidad, y de secano, aunque discurren por él 3 arroyuelos; 2 vienen del término de Andraix en direccion al SE.; uno de ellos continúa hasta el predio Ses Barracas, donde confluye con el que nace en Es Burcell, toma con él su direccion al SO, y unidos desaguan en el mar en la cala de Sta. Ponza; y el otro varia tambien su curso al SO, y desemboca en la ensenada del mismo nombre: contiene plantaciones de olivar, almendros y algarrobos; montes poblados de matorrales y carrizos, y tres prados naturales que solo producen juncos y abrojos.

Le cruzan varios CAMINOS locales, carreteros y de herradura; y se hallan en regular estado.

PRODUCCION: cereales, aceite, almendras y algarrobos; cria ganado lanar y cabrío, y caza de conejos y perdices.

INDUSTRIA: 5 molinos de viento y las artes mecánicas indispensables.

POBLACION: 495 vecinos, 2,004 almas.

CONTRIBUCION del primer semestre del año 846, 31,400 reales."

(*) Aquest famós "DICCIONARIO" consta de 16 volums, editats entre els anys 1845 i 1850. L'article que reproduïm figura al tom V, pp. 297-8, i com es pot comprovar conté moltes inexactituds en quant a la toponímia. L'autor nasqué a Pamplona el 1806 i morí a Gènova (Itàlia) el 1870. Exercí d'advocat a Barcelona i fou militant polític de l'ala liberal, diputat a Corts, governador civil de Barcelona i de Madrid. Es considerat com un dels capdavanters de l'estadística a Espanya.

Hace algunos años, cuando en Peguera no había calles asfaltadas, era muy fácil tropezar con piedrecitas más o menos grandes que llevaban impresas las huellas de un sol, y que probablemente pertenecían a los fósiles de algunas margaritas o girasoles. También cavando en la tierra calcárea seca y pedregosa solían aparecer algunas.

Como hoy solemos mirar más los escaparates o a la gente tan diversa que recibimos y con la que nos conjuntamos, no suelo ver aquellos hallazgos que en otros tiempos me parecían, como en realidad lo son, mensajes de miles de años atrás. Pero el otro día, por el nuevo paseo empedrado que une la playa de Torà con la "dels Morts", me alegró mucho el ver uno de esos soles o florecilla incrustada en el cemento como si algo quisiera recordarme, y por eso hoy quiero decir algo sobre ello.

Como dijo Linneo, los fósiles son sustancias orgánicas petrificadas que se encuentran en terrenos muy antiguos. En donde está edificada ahora la Aldea Cala Fornells vi muchas veces, incrustadas en las rocas, numulitas de quince centímetros y más de diámetro, y allí las dejé para poder contemplarlas al natural. Tal vez no quede ninguna, o tal vez sí, pero ya no puedo realizar excursiones.

Cuando excavaron para edificar el hotel Cormorán, recuerdo que las tierras las vertían a camionadas arriba de "Na Marió", enfrente del chalet Altamira, y con ellas rellenaron un gran vacío que se convirtió como en una plazoleta. Las últimas tierras que sacaban estaban muy mojadas, aquella excavación parecía un estanque. Por fin transportaron todos aquellos barros hasta el alto de la montaña y se fueron escurriendo y secando. Un día fui con mi hija a dar un paseo por aquellas alturas y vimos con emoción y alegría dos fósiles enormes, preciosos, que guardamos como si fueran joyas. Son dos numulites que miden uno treinta y un centímetro y el otro treinta y seis centímetros de diámetro. Son perfectos, de piedra fuerte, y pesan mucho.

¡Sí que es antigua la tierra que sostiene esta Peguera!

Los numulites son fósiles de la familia de los nautilídeos, que se caracterizan por su concha lenticular y arrollada en espiral, cuyas especies se encuentran comúnmente en los terrenos secundarios y terciarios. Los primeros numulites aparecen en el terreno *Carbonífero*, y más tarde aparecen en cantidades enormes en el *Eogeno*, en las regiones mediterráneas designadas con el nombre de terrenos numulíticos.

¿Por qué no se animan los niños de Peguera a encontrar otros secretos que debe de encerrar nuestro bellissimo lugar?

Quisiera ser sembrador
y poder sembrar... sembrar...
la belleza, la alegría,
el amor y la amistad.

Quisiera ser lluvia fina
y en la tierra penetrar,
ser capa de nieve blanca
sin helarse y sin hollar,
y ser brisa refrescante
donde haya necesidad,

QUISIERA

y rayo de sol poniente
cálido, sin abrasar,
y yo ser gris, invisible,
que no me vieran pasar,
y ser montón de ceniza
cuando llegue mi final.
y que un soplo me llevara
de la tierra al más allá.

M. S. S.

LA MURADA D'ANDRATX AL SEGLE XVI,

UN DOCUMENT PER A LA SEVA HISTÒRIA,

A un arxiu privat d'Andratx es conserva un curiós document del segle XVI. Es tracta d'una carta reial de Felip II dirigida al seu Procurador de Mallorca datada a San Lorenzo el Real el 28 d'agost de 1593. Per aquesta misiva sabem que la costa andritxola era regularment visitada per moros, incursions que comencen a finals del segle XIV per anar seguidament intensificant-se.

La necessitat de posar murades a la vila es féu necessari i urgent, però els anys passaren i la qüestió de les murades no es resolgué totalment ni amb promptitud ni amb eficàcia.

Lo cert és que a finals del segle XVI la vila d'Andratx demanà ajuda a la més alta autoritat de l'Estat, el Rei Felip II, presentant-li un memorial sobre la situació i unes suggerències per posar-hi remei.

Per tal de contribuir a les despeses de la construcció de les murades, les viles d'Andratx, Calvià, Puigpunyent i Marratxí havien d'entregar un delme durant cinc anys, i a més entregarien part dels tres mil ducats de què es disposava per al manteniment de les torres d'Andratx i de la Dragonera.

El motiu pel qual les viles sobredites havien de col·laborar a resoldre un problema local d'Andratx era perquè totes formaven part de les terres del Pariatge, sotmeses a un règim jurídic civil i criminal especial, que tenia a la vila d'Andratx com a Cap i Casal del Pariatge (1).

Seguidament oferim una transcripció de dit important document:

"El Rey a nuestro Procurador Real, por parte del Syndico de la Villa de Andraig desse Reyno me ha sido referido que por estar la dicha Villa cerca de la mar, y tener comodidad de puertos y calas, acuden a ella muy de ordinario los moros y cautivan cada dia mucha gente y les hazen otros daños notables sin poderlos remediar por no estar cercada, supplicándome que para que pueda llevar adelante el intento que tienen de cercarla por conuenir assí a mi seruicio y a la seguridad de los moradores della, sea seruido hazerles merced de los diezmos de Andraig, Caluiá, Purnüent y Marratxí, o de la parte que mi regia Corte percibiere dellos por tiempo de cinco años y se les aplique algún dinero de los tres mil ducados del naufragio que los años passados mandé se gastase en las torres de la Dragonera y Andraig, y porque no se tiene aqui más información de lo que refiere, os encargo y mando que tomándolo muy particular de todo ello me auiseis con breuedad de lo que hallaredes (...) lo que podran montar y valer en cada un año los dichos diezmos, juntamente con vuestro (...) para que visto todo mande tomar la resolución que más conuiniera a mi seruicio para bien y seguridad de la dicha villa. Datt. en San Lorenzo el Real a 28 agosto MDXCIII.

Yo el Rey."

Jaume Bover

(1) Sobre la jurisdicció especial del Pariatge es pot consultar la "Història d'Andratx. Segles XIII i XIV". Ciutat de Mallorca, 1978.

Camino vecinal

- Sobre la puerta de los lavabos de la Unión de Centro Democrático hay el siguiente rótulo: "W. C. D."

- Y en los lavabos del Partido Socialista está prohibido "fer PSOI fora d'es test".

- Ahora que hay libertad de censura, tengo en proyecto escribir un libro sobre la "histeria" de nuestra guerra civil.

- Si son tantos como dicen los intereses creados en el asunto de la playa de La Romana, mejor sería llamarla "playa de La Báscula".

- En las calles del Estado de Israel, en lugar de semáforos se han instalado "semitáforos".

- La explotación de las playas de Calviá se concede a quien paga mejor al contado, a excepción de las de Santa Ponça, que se conceden a "crédito".

- Los donantes de sangre de Mallorca, con su Presidente al frente, son muy "hemo-cráticos".

- Se han dicho muchas cosas sobre las playas de nudistas. Yo opino que sólo son aptas para "ver-años" frescos.

- A los ventríflocuos no les preocupa el calor: llevan "ventri-lador" incorporado.

- No deja de ser paradójico que el Presidente del "Consell General Interinsular" figure en los anales de nuestra cultura autóctona con el nombre de "Jeranónimo".

- Siguiendo con la paradoja, tampoco el nombre del "conseller" de Cultura está muy "CLARo".

- En Peguera solemos ser víctimas de frecuentes y absurdos apagones de luz. Que esto ocurra en plena temporada turística, debería ser denunciado como un "crimen de GESA majestad".

- Se dice que algunos de nuestros parlamentarios no saben cantar "La Balanguera". Yo creo que es debido a su método de trabajo: antes que improvisar perfieren "ponerla en solfa".

- Si el "Misterio" de Educación no pone pronto remedio, va para largo la normalización del curso escolar en muchos "co-lejos".

Calvià

i la comarca de Ponent

1332

11 desembre.- "Divenres a XI jorns de deembre pagam (els procura dors reials) an Guillem Terrassa, patró de barcha, e lo qual de manament del senyor Rey fo tramès ab la sua barcha a la nau den Michel Joffre qui era prop la Porrassa e no podia entrar per contrari de vent, per tal que aportàs e que'n tragués micer Bernat Sabors, doctor, e el senyor en Nicholau de Sent Just (1) que venien en la dita nau e menà ab la dita barcha XIII hòmens a raó de XVIII diners a cas cun munta 1 lliura, 1 sou".

(ARM RP 3.404 f. 66)

1357

-- La Procuració Reial paga 2 lliures i 10 sous "an Guillem des Pla, patró de barcha armada, e foren per ço com recollí ab la sua barcha lo misatger moro del Rey del Garp qui era vengut al senyor Rey, la qual nau era a les Illetes..."

(ARM RP 3.431 f. 60)

1364

-- La Procuració Reial paga 6 sous a tres mariners "los quals ab I lur barque portaren a les mars de la Porraça en Barthomeu Mertí, notari procurador fiscal al honrat mossèn en Bernat de Thous (governador) qui sen anava a València ab l'estol de Mallorques (2)".

(ARM RP 3.438 f. 81)

1381

-- 4 novembre.- Bernat Fuster, habitador de Calvià, en nom propi i en nom del seu germà Jaume Fuster, habitador de Ciutadella de Menorca, ven a la dona Francisca, viuda de Francesc Sadurní, ciutadà, el seu servent sard anomenat Bartomeu, amb un sol ull, súbdit del jutge d'Arborea (3), rebel del rei d'Aragó, i per això amb altres sards foren fets captius. Per preu de 20 lliures.

(ARM Prot. Andreu Plandolit)

(1) Era el tresorer reial.

(2) Aquesta nota probablement fa referència a la guerra amb Castella.

(3) Arborea: Un dels quatre jutjats en què es dividia l'illa de Sardenya el segle XI; suprimit al començament del segle XV.

1405

-- Ferrer Sala, sastre, ciutadà, estableix a Antoni Aguiló i muller Florença l'alqueria *Benitoraix* i el rafal *Benifetzo* (Son Martí), terme de Calvià.

(ARM P-8 f. 23 v.)

1407

-- 15 setembre.- De la Cúria eclesiàstica es concedeix llicència al venerable Ramon Sa Fortesa per eregir un altar a la seva alqueria del terme de Calvià, on s'hi puguin celebrar misses per ell i família

(ADM Colacions 1406-8)

-- octubre.- Del Bisbat es concedeix llicència al prevere Berenguer Pals per regir i governar l'església de Calvià. (Es tracta d'un vicari i no un rector).

(ADM Colacions 1406-8)

1410

28 juliol.- El lloctinent general, atenent la gran quantitat de conills existents en la possessió del venerable Lleonard Hug, mercader ciutadà, anomenada *Santa Ponça*, que invadeixen i devoren els blats i plantes, concedeix llicència al dit senyor i fills per caçarlos.

(ARM Guiatges-7 f. 109v)

1411

-- El venerable Ramon Sa Fortesa, militar, estableix a Jaume Sala, ciutadà, l'alqueria *Bendinar*, sots alou i directe domini del bisbe de Barcelona. Confronta amb l'alqueria de Jaume Sa Coma, alqueria de dit Ramon anomenada *Santa Eulàlia*, altra alqueria seva dita *Vall-durgent*, possessió d'En Pons i d'En Vidal, possessió d'En Gruat i litoral marítim.

(ARM P-8 f. 87v.)

1414

19 març.- Guillem Gruat ven a Pere Saragossa una possessió al lloc dit *La Porrassa*. Confronta amb alqueria *Bendinar* dels hereus de Ramon Burguès, militar, i litoral marítim. Se reté per ell i la seva descendència masculina empriu a tres pedreres de guix, i també empriu a tres cisternes i barraques.(4).

La venda és per preu de 75 lliures.

(ARM P-8 f. 127)

(4) Empriu: Dret d'usar allò que és propietat d'altri (castellà uso). L'empriu pot ésser un dret de pas per un camí, de pasturatge, de prendre aigua, d'habitar una casa, etc.

1 4 2 4

9 desembre.- De la Cúria eclesiàstica, volent fer una gràcia a la dona Magdalena, muller del venerable Joan Vivot, militar, se li concedeix llicència perquè pugui fer celebrar misses a l'alqueria *Galatzó*, parròquia de Calvià, és a dir, a un altar on pugui oir missa la seva família sense perjudici de l'església parroquial de Calvià.

(ADM Colacions 1424-25 f. 110)

1 4 3 0

17 novembre.- Lucià de Tudela, militar, ha comprat a Antoni Ribes, de Calvià, 2 bous per preu de 20 lliures.

(ARM Prot. Gabriel Abeyar A 82 f. 110)

1 4 3 5

16 març.- Del Bisbat es mana al vicari de Calvià que a instància del procurador del monestir de Sant Francesc de Ciutat faci pagar a Antoni Aguiló, hereu de Bartomeu Nicolau, Nicolau Comalonga i Antoni Ribes, marmessors (5) de dit Bartomeu, 8 lliures per 4 trentenaris (6) deixats per dit difunt.

(ADM Litterarum 1435 f. 32)

1 4 4 5

-- A instància de Jaume Cervià, rector de Calvià, es mana al vicari que admonesti Joan Palmer, obrer de la fàbrica (7) de l'església, perquè faci les obres necessàries a l'església i a la rectoria, la qual amenaça ruïna.

(ADM Litterarum 1444-45 f. 124v)

1 4 6 3

-- La Procuració Reial mallorquina va rebre 5 sous d'Antoni Sala, "vedrier de Ciutat per licència que li doní que puscha tallar erba per fer soza per a vidra en la illa denant la illa de Sancta Ponça". Després li fou confirmada per 10 anys perquè "no ha comparegut algú qui's mostra haver dret de senyoria en la dita illa".

(ARM RP 3.873 f. 50)

Ramon Rosselló Vaquer

(5) Marmessor: Persona encarregada de complir la voluntat d'un testador; castellà "albacea".

(6) Trentenari: Sèrie de trenta dies dedicats a una cosa, i principalment sèrie de misses celebrades en trenta dies seguits en sufragi d'algun difunt o difunts.

(7) Fàbrica: Edifici, construcció. Obrer de fàbrica: Cadascun dels qui tenen a llur càrrec l'administració de l'obra d'una església, d'una confraria o d'una altra institució religiosa o benèfica.

" V O R A M A R " : Bolletí informatiu del Club Artístic -
Deportiu (CADE) de Peguera (Mallorca)

Nº 59. Setembre 1978.

Director: Pere Orpí Ferrer.

Depòsit Legal: P. M. 450 - 1974.

Edició realitzada a l'Associació de Veïns de Peguera.

I N D E X :

	Pàg.
Primera pàgina	1
Peguera ayer y hoy	2
V Trobada de Premsa Forana	3
Asociación de Vecinos	5
Un llibre interessant: "Història d'Andratx. Segles XIII i XIV"	6
L'autonomia vista per Bartomeu Colom	7
Llibres rebuts	10
Calvià en el año 1846 (Madoz)	11
Algo de Paleontología	12
Quisiera	12
La murada d'Andratx al segle XVI. Un document per a la seva història.	13
Camino vecinal	14
Calvià i la comarca de Ponent	15
Index	18

COL.LABOREN EN AQUEST NUMERO:

Associació de Veïns	Pere Orpí
Jaume Bover	Premsa Forana
Adolf Colomar	Ramon Rosselló
Lleonard Muntaner	Maria Salvador

PROTECTORS DE "VORA MAR":

HOTEL VILLAMIL	HOTEL BELLA COLINA
MINI-GOLF PEGUERA	BARTOMEU GAYA
FAMILIA JORDANA	APARTAMENTS ARIANY
HOTEL CALA FORNELLS	ESTANC Nº 1
HOSTAL FLOR LOS ALMENDROS	BANC DE CREDIT BALEAR
PANADERIA COLOMAR	HOTEL VILLA REAL (Camp de Mar)
CAIXA D'ESTALVIS	PERLAS MAJORICA (Peguera)
HOSTAL PORCEL	NICOLAU MORELL COTONER
SUPERMERCADO OASIS	MELCION BOSCH HOMAR
ULTRAMARINOS LOBA	HOSTAL EUCALIPTO
SEBASTIA TORRENS ESTEVE	HOTEL NILO
JOAN SALOM SIMO	HOTEL SUNNA
JOAN ESTEVA MIR	

Domicili Social del CADE: Carretera d'Andratx s/n PEGUERA (Mallorca)

NOTA: Els articles apareguts en aquest número, expressen únicament l'opinió dels seus autors.

PORTADA: Original d'En Lleonard Muntaner.